

Cynllun Archwilio 2021 – Cyngor Gwynedd a'i Gydbwyllgorau

Blwyddyn archwilio: 2020-21

Dyddiad cyhoeddi: Mai 2021

Cyfeirnod y ddogfen: 2314A2021-22

Paratowyd y ddogfen hon yn rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Archwilio Cymru yw'r enw cyfunol anstatudol ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân ac mae gan y ddau ohonynt eu swyddogaethau cyfreithiol eu hunain fel y disgrifir uchod. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol ac nid oes ganddo unrhyw swyddogaethau.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb mewn cysylltiad ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn eu rhinwedd unigol, nac unrhyw drydydd parti, mewn cysylltiad â'r adroddiad hwn.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r ymarfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partiön perthnasol. Mewn cysylltiad â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partiön perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildddefnyddio'r ddogfen hon i Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Cynllun Archwilio 2021	
Ynglŷn â'r ddogfen hon	4
Fy nyletswyddau	4
Effaith COVID-19	5
Archwiliad o'r datganiadau ariannol	5
Archwiliad perfformiad	11
Ardystio hawliadau a ffurflenni grantiau	13
Gweithrediadau archwilio statudol	13
Ffi, tîm archwilio ac amserlen	13

Cynllun Archwilio 2021

Ynglŷn â'r ddogfen hon

- 1 Mae'r ddogfen hon yn nodi'r gwaith y bwriadaf ei wneud yn ystod 2021 i gyflawni fy nghyfrifoldebau statudol fel eich archwilydd allanol ac i gyflawni fy rhwymedigaethau o dan y Cod Ymarfer Archwilio.

Fy nyletswyddau

- 2 Rwy'n cwblhau gwaith bob blwyddyn i gyflawni'r dyletswyddau canlynol.

Archwilio datganiadau ariannol

- 3 Bob blwyddyn rwy'n archwilio datganiadau ariannol Cyngor Gwynedd (y Cyngor) a'i gydbwyllgorau¹ i sicrhau y caiff arian cyhoeddus ei gyfrifo yn briodol.

Gwerth am arian

- 4 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi trefniadau ar waith i gael gwerth am arian am yr adnoddau y mae'n eu defnyddio, ac mae'n rhaid i mi fod yn fodlon ei fod wedi gwneud hyn.

Gwelliant parhaus

- 5 O dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (y Mesur) mae'n rhaid i'r Cyngor roi trefniadau ar waith i wneud gwelliannau parhaus, gan gynnwys cynlluniau ac adroddiadau cysylltiedig, ac mae'n rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol asesu a yw'r Cyngor yn debygol o fodloni'r gofynion hyn (neu wedi gwneud hynny).
- 6 Bydd rhai o ofynion y Mesur yn dod i ben yn ystod 2021-22 oherwydd newidiadau mewn deddfwriaeth sy'n deillio o Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Fodd bynnag, rhagwelaf y bydd yn dal yn ofynnol i mi archwilio'r asesiad y bydd y Cyngor yn ei gyhoeddi o'i berfformiad sy'n cwmpasu'r flwyddyn 2020-21, yn ystod 2021-22.

Egwyddor datblygu cynaliadwy

- 7 Mae angen i gyrff cyhoeddus gydymffurfio â'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth bennu a chymryd camau i gyflawni eu hamcanion llesiant. Mae'n rhaid i'r Archwilydd Cyffredinol asesu i ba raddau y maent yn gwneud hyn.

¹ 1 Cydbwyllgor GWE, Pwyllgor Cynllunio Polisi ar y Cyd, Porthladdoedd Cyngor Gwynedd a Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru.

Effaith COVID-19

- 8 Mae pandemig COVID-19 yn parhau i gael effaith sylweddol ar draws y Deyrnas Unedig ac ar waith sefydliadau'r sector cyhoeddus. Fel yn 2020, mae'n debygol o effeithio'n sylweddol ar y gwaith o baratoi cyfrifon 2020-21 a'm gwaith archwilio ariannol ac archwilio perfformiad.
- 9 Mae datblygiadau diweddar o ran y rhaglen frechu yn dangos y disgwylir i gyfyngiadau symud Llywodraeth Cymru a'r lefelau absenoldeb oherwydd salwch a ragwelir leddfau drwy 2021. Fodd bynnag, rwyf yn cydnabod bod ansicrwydd sylweddol o hyd a deallaf efallai na fydd llawer o awdurdodau lleol yn gallu paratoi cyfrifon yn unol â'r amserlen a nodir yn Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014. Yn ogystal â chyflawni fy nghyfrifoldebau statudol fel yr Archwilydd Cyffredinol, fy mlaenoriaeth yw sicrhau iechyd, diogelwch a lles staff Archwilio Cymru, eu teuluoedd a chyfrifoldebau ein partneriaid mewn mannau eraill yn y gwasanaeth cyhoeddus ar yr adeg hynod heriol hon.
- 10 Bydd staff Archwilio Cymru yn parhau i weithio'n hyblyg i gyflawni'r gwaith archwilio a nodir yn y cynllun hwn. Mewn ymateb i gyngor y llywodraeth a chyfyngiadau dilynol, byddwn yn parhau i weithio o bell, gan adeiladu ar y trefniadau a wnaed yn 2020, hyd nes y bydd yn ddiogel ailddechrau gweithgareddau ar y safle. Rwyf wedi ymrwymo o hyd i sicrhau na fydd gwaith staff Archwilio Cymru yn amharu ar y gweithgareddau hanfodol y mae angen i gyrrff cyhoeddus eu gwneud i ymateb i heriau parhaus a gyflwynir gan bandemig COVID-19.
- 11 O ganlyniad, er bod y cynllun archwilio hwn yn nodi amserlen gychwynnol ar gyfer cwblhau fy ngwaith archwilio, mae'r ansicrwydd parhaus ynghylch effaith COVID-19 ar y sector yn golygu y gallai fod angen ailedrych ar yr amseru. Bydd fy nhîm archwilio yn trafod unrhyw ddiwygiadau sy'n ofynnol i'r amserlen arfaethedig gyda'r awdurdod wrth i sefyllfa 2021 ddod yn gliriach.

Archwilio datganiadau ariannol

- 12 Fy nghyfrifoldeb i yw cyhoeddi tystysgrif ac adrodd ar y datganiadau ariannol. Mae hyn yn cynnwys:
  - barn ar 'wirionedd a thegwch' datganiadau ariannol y Cyngor ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31 Mawrth 2021; ac
  - asesiad ynghylch a yw Adroddiad Naratif a Datganiad Llywodraethu Blyneddol y Cyngor yn cael eu paratoi yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau perthnasol ac mae'n gyson â'r datganiadau ariannol a gyda'm gwybodaeth am y Cyngor.
- 13 Yn ogystal â'm cyfrifoldebau dros archwilio datganiadau ariannol y Cyngor, rwyf hefyd yn gyfrifol am:
  - ymateb i gwestiynau a gwrthwynebiadau am y cyfrifon gan etholwyr lleol (codir ffioedd ychwanegol am y gwaith hwn, os bydd angen);
  - archwilio cyfrifon Cronfa Pensiwn Gwynedd (paratowyd cynllun archwilio ar wahân ar gyfer archwilio'r gronfa pensiwn);

- archwilio cydbwyllgorau'r Cyngor; ac
  - ardystio nifer o hawliadau a ffurflenni grantiau fel y cytunwyd gyda'r cyrff ariannu.
- 14 Nid wyf yn ceisio cael sicrwydd llwyr ar wirionedd a thegwch y datganiadau ariannol a'r nodiadau cysylltiedig ond yn mabwysiadu cysyniad o fateroldeb. Fy nod yw nodi camddatganiadau perthnasol, hynny yw, y rhai a allai arwain at gamarwain rhywun sy'n darllen y cyfrifon. Bydd y lefelau y barnaf fod camddatganiadau o'r fath yn berthnasol yn cael eu hadrodd i'r Pwyllgor Archwilio a Llywodraethu cyn cwblhau'r archwiliad.
- 15 Unrhyw gamddatganiadau o dan lefel ddibwys (a bennir ar 5% o'r materoldeb) Barnaf nad oes angen i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu eu hystyried ac felly ni fyddwn yn rhoi gwybod amdanynt.
- 16 Ni orfodwyd unrhyw gyfyngiadau arnaf wrth gynllunio cwmpas yr archwiliad hwn.
- 17 Byddaf hefyd yn adrodd drwy eithriad ar nifer o faterion a nodir yn fanylach yn ein Datganiad o Gyfrifoldebau, ynghyd â rhagor o wybodaeth am fy ngwaith.

Archwiliad o risgiau'r datganiadau ariannol

- 18 Mae'r tabl canlynol yn nodi'r risgiau sylweddol rwyf wedi'u nodi ar gyfer archwilio'r Cyngor a'i gydbwyllgorau.

Arddangosyn 1: risgiau archwilio'r datganiad ariannol yn gysylltiedig â Chyngor Gwynedd

Mae'r tabl hwn yn crynhoi risgiau archwilio allweddol y datganiad ariannol a nodwyd yn ystod cam cynllunio'r archwiliad.

Risg archwilio	Ymateb archwilio arfaethedig
Risgiau sylweddol	
Mae'r risg bod y rheolwyr yn gwrthwneud rheolaethau yn bresennol ym mhob endid. Oherwydd y ffordd anrhagweladwy y gallai gwrth-wneud o'r fath ddigwydd, fe'i hystyrir yn risg sylweddol [ISA 240.31-33].	Bydd fy nhîm archwilio yn: <ul style="list-style-type: none"> • cynnal profion ar briodoldeb cofnodion dyddlyfrau ac addasiadau eraill a wnaed wrth baratoi'r datganiadau ariannol; • adolygu amcangyfrifon cyfrifyddu ar gyfer rhagfarn; a • gwerthuso'r rhesymeg dros unrhyw drafodiadau arwyddocaol y tu allan i gwrs busnes arferol.

Risg archwilio	Ymateb archwilio arfaethedig
Risgiau sylweddol	
<p>Effaith COVID-19 Mae argyfwng cenedlaethol COVID-19 yn parhau a gall y pwysau ar adnoddau staff a gweithio o bell effeithio ar baratoi, archwilio a chyhoeddi cyfrifon. Ceir risg y gallai ansawdd y cyfrifon a'r papurau gwaith ategol, e.e. o ran amcangyfrifon a phrasiadau, gael ei effeithio gan arwain at fwy o achosion o wallau. Gall trefniadau monitro ansawdd gael eu heffeithio oherwydd problemau amseru a/neu yr adnoddau sydd ar gael.</p>	<p>Byddwn yn trafod eich proses o gau lawr a'ch trefniadau monitro ansawdd gyda'r tîm paratoi cyfrifon ac yn gwneud trefniadau i fonitro'r broses o baratoi cyfrifon. Byddwn yn helpu i nodi meysydd lle gall fod bylchau yn y trefniadau.</p>
<p>Bydd pandemig COVID-19 yn cael effaith sylweddol ar risgiau cam-ddatgan o bwys a ffurf a dull fy archwiliad. Mae Llywodraeth Cymru wedi sicrhau bod amrywiaeth o ffrydiau ariannu ar gael i'r awdurdod. Mewn rhai achosion, mae'r arian hwn yn rhoi cymorth ariannol i'r awdurdod ei hun. Mewn achosion eraill, gweinyddwyd yr arian gan yr awdurdod, gan wneud taliadau i drydydd partïon ar ran Llywodraeth Cymru. Mae'r symiau dan sylw yn berthnasol i'r cyfrifon.</p> <p>Mae enghreifftiau o risgiau archwilio yn cynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Triniaeth gyfrifyddu anghywir ar gyfer cyllid COVID-19, sef trefniadau prif neu asiantaeth • Risgiau twyll/gwallau • Ansicrwydd prisio posibl ar ddiwedd y flwyddyn • Amcangyfrif o ddarpariaethau gwyliau blynyddol cronodig 	<p>Byddwn yn adolygu'r ffrydiau ariannu a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru ac yn cadarnhau'r driniaeth gyfrifyddu briodol gyda'r awdurdod.</p>

Risg archwilio	Ymateb archwilio arfaethedig
Risgiau archwilio eraill	
<p>Dyfarniad McCloud Yn 2015, cyflwynodd y Llywodraeth ddiwygiadau i bensiynau'r sector cyhoeddus, sy'n golygu bod y rhan fwyaf o weithwyr y sector cyhoeddus wedi cael eu symud i gynlluniau pensiwn newydd yn 2015.</p> <p>Ym mis Rhagfyr 2018, dyfarnodd y Llys Apêl fod y trefniadau 'diogelu trosiannol' yn gyfystyr â gwahaniaethu anghyfreithlon.</p> <p>Daeth ymgynghoriadau ar welliannau arfaethedig ar gyfer cynlluniau pensiynau Llywodraeth Leol, yr Heddlu a Thân i ben ym mis Hydref 2020. Cyhoeddodd y Llywodraeth yn ddiweddar mai'r sail fydd y model dewis gohiriedig a disgwylir i'r manylion terfynol gael eu cyhoeddi yn ystod 2021.</p> <p>Mae effaith y dyfarniad yn debygol o gael effaith sylweddol ar rwymedigaethau datgelu IAS 19.</p>	<p>Bydd fy nhîm archwilio yn adolygu'r ddarpariaeth a wnaed yn flaenorol ynglŷn â dyfarniad McCloud ac yn monitro cynnydd ar ganlyniad yr ymgynghoriad sydd i'w gymhwyso yng nghynlluniau pensiwn Llywodraeth Leol.</p>
<p>Cyfrifon grŵp Mae'r Cyngor wedi sefydlu is-gwmni ym mherchnogaeth lwyr o'r enw 'Byw'n lach'. Mae angen ystyried a oes angen paratoi cyfrifon grŵp i gasglu trafodiadau ariannol y cwmni hamdden newydd yng nghyfrifon y Cyngor.</p>	<p>Byddwn yn adolygu asesiad y Cyngor o'r angen i baratoi cyfrifon Grŵp a'r driniaeth gyfrifyddu gysylltiedig i sicrhau ei fod yn cael ei adlewyrchu'n briodol yn y datganiadau ariannol.</p>

Risg archwilio	Ymateb archwilio arfaethedig
Risgiau archwilio eraill	
<p>Amcangyfrifon sylweddol</p> <p>Bydd paratoi'r datganiad ariannol yn cynnwys nifer o amcangyfrifon sylweddol, megis ailbriso tir ac adeiladau a phrisio buddion cyflogeion o dan Safon Gyfrifyddu Ryngwladol 19.</p>	<p>Bydd fy nhîm archwilio yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adolygu'r asesiad blynyddol a wnaed gan swyddogion o'r sail ar gyfer gwneud amcangyfrifon a'u diwygio yn unol â'r wybodaeth ddiweddaraf; • gwerthuso cymhwysedd, galluedd a gwrthrychedd yr arbenigwyr a ddefnyddiwyd gan y Cyngor i ddarparu'r amcangyfrifon a gwerthuso'r gwaith a wnaed gan yr arbenigwr; ac • adolygu dogfennau eraill a gedwir i gefnogi amcangyfrifon ac asesu priodoldeb dyfarniadau'r Cyngor a wnaed wrth bennu'r amcangyfrifon.

Risgiau archwilio eraill sy'n gysylltiedig â'r cydbwyllgorau

19 Yn ogystal â'r risgiau a nodwyd uchod, mae'r tabl canlynol yn nodi risgiau archwilio eraill yr wyf wedi'u nodi ar gyfer y cydbwyllgorau pan fo'r Cyngor yn cwblhau'r datganiadau a ffurflenni ariannol.

Arddangosyn 2: risgiau ychwanegol o archwilio'r datganiad ariannol yn gysylltiedig â'r cydbwyllgorau

Mae'r tabl hwn yn crynhoi'r risgiau allweddol o archwilio'r datganiad ariannol a nodwyd yn ystod cam cynllunio'r archwiliad.

Risg archwilio arall	Ymateb archwilio arfaethedig
<p>Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru</p> <p>Mae'r Bwrdd yn grŵp ar y cyd o sefydliadau preifat a chyhoeddus yng ngogledd Cymru sydd wedi ymrwymo i</p>	<p>Bydd fy nhîm archwilio yn monitro cynnydd y prosiect ac yn gwneud gwaith cynnar yn ôl yr angen i asesu'r trefniadau triniaeth ariannol a</p>

Risg archwilio arall	Ymateb archwilio arfaethedig
hybu twf economaidd. Sefydlwyd y cydbwyllgor i annog buddsoddi mewn busnes yng ngogledd Cymru, gan helpu cwmnïau lleol i fanteisio ar gyfleoedd yn y gadwyn gyflenwi, ac annog sgiliau sy'n gysylltiedig â gwaith yn y rhanbarth. Wrth i raglen y prosiect dyfu gyda'r cyllid grant sylweddol a ragwelir o tua £16 miliwn yn 2020-21, ni fydd nifer o faterion cyfrifyddu a llywodraethu i'w hystyried, gan gynnwys a ddylid paratoi cyfrifon llawn ar gyfer y cydbwyllgor.	llywodraethu presennol ac arfaethedig.

Materion eraill

20 Mae dau fater pellach y bydd fy nhîm archwilio yn ymgymryd â gwaith cynnar arnynt wrth baratoi ar gyfer archwiliad 2021-22.

Arddangosyn 3: Materion eraill

Mae'r tabl hwn yn crynhoi'r risgiau allweddol o archwilio'r datganiad ariannol a nodwyd yn ystod cam cynllunio'r archwiliad.

Materion eraill	
Unwaith eto, mae CIPFA/LASAAC wedi gohirio cyflwyno IFRS 16 tan 1 Ebrill 2022. Fodd bynnag, bydd angen i'r Cyngor wneud gwaith sylweddol i nodi prydles, a gall pandemig COVID-19 achosi risgiau gweithredu.	Bydd fy nhîm yn gwneud rhywfaint o waith cynnar i adolygu parodrwydd ar gyfer cyflwyno Prydlesi IFRS 16.
Derbyniodd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau Gydsyniad Brenhinol ar 20 Ionawr 2021. Ymhlith ei ddarpariaethau mae sefydlu Cyd-bwyllgor Corfforedig i ddarparu gwasanaethau a ddarperir ar gan y Cyngor hyn o bryd.	Bydd fy nhîm yn cynnal adolygiad cynnar o'r paratodau y mae'r Cyngor yn eu gwneud ar gyfer trefniadau cyfrifyddu sy'n gysylltiedig â throsglwyddo gwasanaethau i'r Cyd-bwyllgor Corfforedig.

Archwilio perfformiad

- 21 Yn ogystal â'm Harchwiliad o Ddatganiadau Ariannol rwyf hefyd yn cynnal rhaglen o waith archwilio perfformiad i gyflawni fy nyletswyddau fel Archwilydd Cyffredinol fel y nodir ar **dudalen 4** ynglŷn â gwerth am arian a datblygu cynaliadwy.
- 22 Mewn ymateb i'r pandemig, rwyf wedi mabwysiadu dull hyblyg o ymdrin â'm gwaith archwilio perfformiad o ran cwmpas a methodoleg pwnc. Mae fy ngwaith ar gynllunio adferiad, yr hyn a ddysgwyd yn sgil COVID-19 a'm gwaith sicrwydd ac asesu risg yn enghreifftiau o hyn. Mae hyn wedi fy ngalluogi i ymateb i'r amgylchedd allanol sy'n symud yn gyflym a rhoi mwy o adborth amser real mewn amrywiaeth o fformatau.
- 23 Ar gyfer 2021-22, rwy'n bwriadu datblygu y dull hwn i helpu i alluogi fy ngwaith i fod yn ymatebol ac yn amserol, a phan fo'n bosibl rhannu'r hyn a ddysgwyd yn gyflymach. Yn rhan o'r dull hwn, rhagwelaf y bydd cyfran sylweddol o'm rhaglen archwilio perfformiad leol yn cael ei chyflawni drwy'r Prosiect Sicrwydd ac Asesu Risg, a fydd yn mynd rhagddo drwy gydol y flwyddyn.
- 24 O ystyried y lefel uchel o gyffredinedd yn y risgiau sy'n wynebu cynghorau ar hyn o bryd, bwriadaf hefyd gyflawni nifer o brosiectau thematig sy'n archwilio risgiau sy'n gyffredin i bob cyngor.
- 25 Rwyf wedi ymgynghori â chyrrff cyhoeddus a rhanddeiliaid eraill ynghylch sut y byddaf yn ymdrin â'm dyletswyddau yn gysylltiedig â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Cafodd yr ymgynghoriad hwn ei ymestyn oherwydd y pandemig.
- 26 Yn fy ngwaith ymgynghori rwyf wedi nodi a gofyn am sylwadau ar gynigion i:
  - a) barhau i gynnal archwiliadau penodol i asesu'r broses o bennu amcanion llesiant a sut mae camau'n cael eu cymryd i'w cyflawni, yn y drefn honno
  - b) integreiddio'r gwaith o archwilio camau ochr yn ochr ag astudiaethau gwerth am arian a gwaith archwilio lleol, lle bynnag y bo modd; a
  - c) chryfhau ac ehangu'r gwaith o gydlynw gwaith gyda Chomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol.
- 27 Byddaf yn ysgrifennu at y 44 corff cyhoeddus a ddynodwyd o dan y Ddeddf yn nodi canlyniadau'r ymgynghoriad a sut y bwriadaf ymdrin â'r gwaith hwn dros gyfnod adrodd 2020-2025.
- 28 O ystyried y ffactorau uchod, rwy'n bwriadu cadw lefel uchel o hyblygrwydd yn fy rhaglen archwilio perfformiad leol a byddaf yn parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cyngor wrth i'r rhaglen archwilio newid.
- 29 Ar gyfer 2021-22 nodir y gwaith hwn isod.

Arddangosyn 4: Rhaglen Archwilio Perfformiad 2021-22

Mae'r tabl hwn yn crynhoi'r rhaglen archwilio perfformiad ar gyfer 2021-22

Rhaglen archwilio perfformiad	Disgrifiad byr
Archwiliadau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	Mwy o fanylion i ddilyn.
Archwiliad adrodd ar welliannau	Archwiliad o gyflawni dyletswydd i gyhoeddi asesiad o berfformiad.
Sicrwydd ac Asesu Risg	<p>Prosiect i nodi lefel y sicrwydd archwilio a/neu lle y gallai fod angen mwy o waith archwilio yn y dyfodol yn gysylltiedig â risgiau i'r Cyngor roi trefniadau priodol ar waith i sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio adnoddau.</p> <p>Yng Nghyngor Gwynedd mae'r prosiect yn debygol o ganolbwyntio'n benodol ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sefyllfa ariannol, gan gynnwys pennu cyllidebau a nodi cynlluniau arbedion mewn gwasanaethau galw allweddol; • cynllunio adfer; • goblygiadau Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, gan gynnwys trefniadau hunanasesu a datblygu cydbwyllgorau corfforedig; a • Cynlluniau Lleihau Carbon.
Gwaith thematig – Camu Ymlaen – Archwilio'r blociau adeiladu ar gyfer dyfodol cynaliadwy	Wrth i'r byd symud ymlaen, gan ddysgu o'r pandemig byd-eang, mae'r adolygiad hwn yn edrych ar ba mor effeithiol y mae cynghorau'n defnyddio yr hyn a ddysgwyd i gryfhau eu gallu i drawsnewid, addasu a pharhau i ddarparu gwasanaethau gan gynnwys y rhai a ddarperir mewn partneriaeth â rhanddeiliaid a chymunedau allweddol.

Ardystio hawliadau a ffurflenni grantiau

30 Gofynnwyd i mi ymgymryd â gwaith ardystio hawliadau a ffurflenni grantiau y Cyngor fel y nodir yn **Arddangosyn 5**.

Arddangosyn 5: crynodeb o waith ardystio hawliadau grantiau

Mae'r tabl hwn yn crynhoi fy rhaglen waith yn 2020-21 i ardystio hawliadau grantiau

Enw'r cynllun	Cyfanswm gwerth (Yn seiliedig ar hawliadau 2019-20)
Cymhorthdal Budd-dal Tai	£26. 6 miliwn
Ffurflen Ardrethi Annomestig	£40.8 miliwn
Ffurflen Pensiynau Athrawon	£12. 7 miliwn

Swyddogaethau archwilio statudol

31 Yn ogystal â'r archwiliad o'r cyfrifon, mae gennyf gyfrifoldebau statudol i dderbyn cwestiynau a gwrthwynebiadau i'r cyfrifon gan etholwyr lleol. Nodir y cyfrifoldebau hyn yn Neddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004:

- Adran 30 Archwilio dogfennau a chwestiynau yn ystod yr archwiliad; ac
- Adran 31 Yr hawl i wneud gwrthwynebiadau wrth archwilio.

32 Gan fod y gwaith hwn yn adweithiol, nid wyf wedi rhoi unrhyw lwfans yn y tabl ffioedd isod. Os byddaf yn cael cwestiynau neu wrthwynebiadau, byddaf yn trafod ffioedd archwilio posibl ar y pryd.

Ffi, tîm archwilio ac amserlen

33 Mae fy ffioedd ac amserlenni arfaethedig ar gyfer cwblhau'r archwiliad yn seiliedig ar y tybiaethau canlynol:

- darperir y datganiadau ariannol yn unol ag amserlen i'w chytuno gan ystyried effaith COVID-19, i'r ansawdd a ddisgwyllir a'u bod wedi bod yn destun adolygiad sicrhau ansawdd cadarn;
- mae'r wybodaeth a ddarparwyd i gefnogi'r datganiadau ariannol yn unol â'r ddogfen o eitemau i'w darparu ar gyfer eu harchwilio y cytunwyd arni;

- darperir lle a chyfleusterau priodol i alluogi fy nhîm archwilio i ddarparu'r archwiliad mewn modd effeithlon;
- bod yr holl swyddogion priodol ar gael yn ystod yr archwiliad;
- bod gennych yr holl reolaethau a gwiriadau angenrheidiol ar waith i alluogi'r Swyddog Ariannol Cyfrifol i roi'r holl sicrwydd sydd ei angen arnaf yn y Llythyr Cynrychiolaeth a gyfeirir ataf; a
- bod rhaglen waith arfaethedig yr Archwiliad Mewnol wedi'i chwblhau a'r rheolwyr wedi ymateb i faterion a allai fod wedi effeithio ar y datganiadau ariannol.

34 Os byddaf yn derbyn cwestiynau neu wrthwynebiadau, byddaf yn trafod ffioedd archwilio posibl ar y pryd.

Ffi

35 Nodir eich ffi wedi'i hamcangyfrif ar gyfer 2021 yn **Arddangosyn 6**. Mae hyn yn unol â'ch ffi wirioneddol o 2020.

Arddangosyn 6: ffi archwilio

Mae'r tabl hwn yn nodi'r ffi archwilio arfaethedig ar gyfer 2021, yn ôl maes gwaith archwilio, ochr yn ochr â'r ffi archwilio wirioneddol ar gyfer y llynedd.

Maes archwilio	Ffi arfaethedig (£) ²	Ffi wirioneddol y llynedd (£)
Archwilio cyfrifon ³	180,450	180,450
Gwaith archwilio perfformiad ⁴	99,310	99,310
Gwaith ardystio grantiau ⁵	35,000 i 40,000	37,862
Archwilio cyfrifon GwE ⁶	11,000	11,000
Archwilio Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ⁷	1,800	
Gwaith archwilio ariannol arall ⁸	1,200	2,700 ⁹

² Nodiadau: Nid yw'r ffioedd a ddangosir yn y ddogfen hon yn cynnwys TAW, gan na chodir TAW arnoch.

³ Taladwy Tachwedd 2020 i Hydref 2021.

⁴ Taladwy Ebrill 2021 i Fawrth 2022.

⁵ Daladwy wrth i waith gael ei wneud.

⁶ Taladwy Tachwedd 2020 i Hydref 2021.

⁷ Taladwy Tachwedd 2020 i Hydref 2021.

⁸ Taladwy Tachwedd 2020 i Hydref 2021 am waith a wnaed ar y Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd a Phorthladdoedd Cyngor Gwynedd.

⁹ Cynnwys y ffi archwilio ar gyfer archwilio Bwrdd Uchelgais Economaidd y Gogledd yn 2019-20.

Maes archwilio	Ffi arfaethedig (£) ¹⁰	Ffi wirioneddol y llynedd (£)
Cyfanswm y ffi	331,260	331,322

- 36 Bydd cynllunio'n parhau, ac efallai y bydd angen newidiadau i'm rhaglen waith archwilio, ac felly fy ffi, os daw unrhyw risgiau newydd allweddol i'r amlwg. Ni wnafr unrhyw newidiadau heb eu trafod yn gyntaf gyda'r Cyngor.
- 37 Mae rhagor o wybodaeth am fy ngraddfeydd ffioedd a gosod ffioedd ar gael ar ein gwefan.

Tîm archwilio

- 38 Ceir crynodeb o brif aelodau fy nhîm, ynghyd â'u manylion cyswllt, yn **Arddangosyn 7**.

Arddangosyn 7: fy nhîm archwilio

Mae'r tabl hwn yn rhestru aelodau'r tîm archwilio lleol a'u manylion cyswllt.

Enw	Swydd	Rhif cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Derwyn Owen	Cyfarwyddwr Ymgysylltu	02920 320566	derwyn.owen@archwilio.cymru
Yvonne Thomas	Rheolwr Archwilio (Archwiliad Ariannol)	029 22677830	yvonne.thomas@archwilio.cymru
Simon Monkhouse	Arweinydd Archwilio (Archwiliad Ariannol)	02920 829394	simon.monkhouse@archwilio.cymru
Jeremy Evans	Rheolwr Archwilio (Archwilio Perfformiad)	07825 052861	jeremy.evans@archwilio.cymru

¹⁰ Nodiadau: Nid yw'r ffioedd a ddangosir yn y ddogfen hon yn cynnwys TAW, gan na chodir TAW arnoch.

Enw	Swydd	Rhif cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Alan Hughes	Arweinydd Archwilio (Archwiliad Perfformiad)	02920 829349	alan.hughes@audit.cymru

Amserlen

- 39 Dangosir cerrig milltir allweddol y gwaith a nodir yn y cynllun hwn yn **Arddangosyn 8**. Fel yr amlygwyd yn gynharach, efallai y bydd angen diwygio'r amserlen yng ngoleuni datblygiadau gyda COVID-19.
- 40 Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn rhoi'r hawl i etholwyr ofyn cwestiynau a gwrthwynebu cyfrifon y Cyngor i'r Archwilydd Cyffredinol. Mae'r hawliau i ofyn cwestiynau a gwneud gwrthwynebiadau wrth archwilio yn gysylltiedig â hawliau etholwyr i archwilio'r cyfrifon a nodir hefyd yn Neddf 2004. Gall y cyfyngiadau COVID presennol osod cyfyngiadau ar allu'r Cyngor i hwyluso'r gwaith o arolygu cyfrifon. Felly, nid ydym eto wedi pennu dyddiad ar gyfer arfer hawliau etholwyr a byddwn yn parhau i fonitro'r sefyllfa cyn cadarnhau dyddiad gyda chi. Rydym yn rhagweld y byddwn mewn sefyllfa i gytuno ar ddyddiad gyda chi ddiwedd mai 2021.

Arddangosyn 8: Amserlen archwilio

Allbwn wedi'i gynllunio	Gwaith a wnaed	Adroddiad wedi'i gwblhau
Cynllun Archwilio 2021	Ionawr i Fawrth 2021	Mawrth 2021
Archwiliad o waith datganiadau ariannol y Cyngor: <ul style="list-style-type: none"> Adroddiad Archwilio'r Datganiadau Ariannol Barn ar y Datganiadau Ariannol Memorandwm Cyfrifon Ariannol Adroddiad Archwilio Datganiadau Ariannol – Cydbwyllgor GwE 	Mehefin i Awst 2021	Hydref 2021 Hydref 2021 Hydref 2021

Allbwn wedi'i gynllunio	Gwaith a wnaed	Adroddiad wedi'i gwblhau
<ul style="list-style-type: none"> • Ardystio Datganiad Blynyddol Cyrff llywodraeth leol perthnasol llai yng Nghymru ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> – Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru – Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd – Porthladdoedd Cyngor Gwynedd 		
Gwaith archwilio perfformiad	Bydd amserlenni ar gyfer prosiectau unigol yn cael eu trafod gyda chi a'u nodi yn y papurau briffio prosiect penodol a gynhyrchir ar gyfer pob astudiaeth.	
Gwaith ardystio grantiau <ul style="list-style-type: none"> • Budd-dal Tai • Ardrethi Annomestig • Pensiynau Athrawon 	Hydref 2021 i Ionawr 2022	Amh
Crynodeb Archwilio Blynyddol	Amh	Rhagfyr 2021
Cynllun Archwilio 2022	Ionawr - Mawrth 2022	Mawrth 2022

- 41 Gallaf gadarnhau bod aelodau fy nhîm i gyd yn annibynnol ar y Cyngor a'ch swyddogion. Yn ogystal, nid wyf yn ymwybodol o unrhyw wrthdaro buddiannau posibl y mae angen imi ei ddwyn i'ch sylw.

Archwilio Cymru
24 Ffordd y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Rhif ffôn 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn destun: 029 2032 0660

E-bost: info@audit.wales
Gwefan: www.audit.wales

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.